

De wilden

Van Marion Pauw verscheen eveneens bij uitgeverij Anthos

Drift
Daglicht
Zondaarskind
Jetset
Gulzig

Marion Pauw

De wilden

Anthos|Amsterdam

ISBN 978 90 414 2321 4 (gebonden)

ISBN 978 90 414 2213 2 (paperback)

© 2013 Marion Pauw

Omslagontwerp Bloemendaal & Dekkers

Omslagillustratie © Vilma Pimenoff / Millennium Images / Hollandse Hoogte

Foto auteur © Mike Bloem

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

I

There are thousands and thousands of people out there leading lives of quiet screaming desperation, where they work long, hard hours at jobs they hate, to enable them to buy things they don't need to impress people they don't like.

Nigel Marsh

De weg kwijtraken is zoveel makkelijker dan hem terugvinden. Je denkt onderweg te zijn naar de plek waar je vandaan kwam, maar opeens is niets meer hetzelfde. Je ziet een omgewaaide kapokboom die daar niet eerder lag, een felpaarse orchidee die je nog niet eerder was opgevallen, een grote modderpoel die doorlopen onmogelijk maakt. Je besluit terug te gaan, maar er is geen terug.

Ik had me even van de groep afgezonderd. De gids had me nog gewaarschuwd niet te ver weg te gaan en op te passen voor gifslangen die bijna niet van takken waren te onderscheiden. Ik wachtte tot de anderen waren doorgelopen, en koos een struik op enkele meters van het pad. Na een korte inspectie ging ik op mijn hurken zitten. Het rare was dat ik al die tijd in de verte mensen hoorde praten. Geen moment had ik besef van naderend onheil. Ik stond op, veegde me af en wilde de tissue heel milieubewust in een plastic zakje in mijn rugzak stoppen, maar ik kon het zakje niet zo snel vinden. Hierdoor verloor ik een fatale minuut voordat ik het pad weer kon volgen.

Ik had niet meteen door dat er iets niet klopte. Het tempo had niet heel hoog gelegen en ik nam aan dat de groep op een gegeven moment wel op mij zou wachten, maar na een halve minuut viel het me op dat het onaangenaam stil was geworden. Het enige wat ik nog hoorde was mijn eigen ademhaling. Ik begon sneller te lopen, struikelde over een boomwortel en kreeg een tak in mijn gezicht waarvan ik hoopte dat het inderdaad een tak was. Even later splitste het smalle pad zich in tweeën.

Ik bleef staan, mijn oren gespitst. Ik riep een paar keer: 'Hallo, hallo, waar zijn jullie?'

Het geschreeuw van een ara in de verte. Het ruisen van de wind.

Ik besloot terug te lopen naar de plek waar ik mijn blaas had geleegd. De groep moest nu toch doorhebben dat ik er niet meer was? Ik liep een minuut, twee minuten. Weer bleef ik staan luisteren. Niets. Ik bedacht dat ik aan de hand van voetsporen de groep terug moest kunnen vinden. Dat zelfs iemand als ik, die voor de eerste keer van haar leven op hiking boots liep in een gebied zonder mobiele telefoonontvangst, dat moest kunnen.

Ik speurde de grond af, maar zag slechts modder en rottende bladeren. Was ik werkelijk zo dom geweest om te verdwalen in wat niet meer kon zijn dan een straal van driehonderd meter? Ik begon weer te roepen. 'Hallo, hallo! Hoort iemand mij?' Zelfs de ara hield zich nu stil.

Het was het meest hopeloze stuk flora dat ik kon bedenken, met bomen van minstens tien meter hoog die als enorme paraplu's in elkaar gevlochten waren, behangen met slingers van bromelia's, lianen en allerlei andere parasitaire planten. Ik had niet meer dan een paar meter uitzicht, en er was geen enkel punt om me op te oriënteren. Ook de donkergrijze lucht die hier en daar tussen de boomtoppen te zien was, gaf geen enkel aanknopingspunt. Ik had geen idee waar het noorden was of het zuiden. Waar het begin was of het einde.

Weer schreeuwde ik, zo hard dat het pijn deed aan mijn eigen trommelvliesen. 'Godverdomme, waar zijn jullie nou! Waar zijn jullie!' Ik hield mijn adem in en luisterde ingespannen. Als ik mijn hart had kunnen laten stoppen met bonzen, had ik dat gedaan.

Ik haalde mijn telefoon uit mijn rugzak en staaarde even naar de woorden *GEEN SERVICE* in de rechterbovenhoek. Evengoed probeerde ik de kaart te openen, maar zag slechts een grijs scherm. Ik besloot me maar weer om te draaien, deze keer mijn eigen voetstappen te volgen en zo terug te komen op de plek waar ik was achtergebleven. Ik legde enkele honderden meters af en begon zowaar vertrouwen te krijgen in de goede afloop, tot de wind wegviel en het vanuit het niets begon te stortregenen.

'Verdomme,' schreeuwde ik. 'Verdomme, verdomme, verdomme!' Ik haalde de regencap uit mijn tas. Het was zo'n wegwerpding van dun plastic dat ik voor drie dollar bij de ingang van het Nationale

Park had gekocht. De cape zoog zich aan mijn kleding vast dat vochtig was door zweet en regen. Bij iedere stap die ik daarna zette zag ik hoe de voetsporen die ik probeerde te volgen langzaam maar zeker werden weggevaagd.

Het werd steeds moeilijker om te onderscheiden waar het pad liep. Waarschijnlijk had het wild in het park eveneens zijn eigen routenet gecreëerd, geen rekening houdend met verdwaalde vrouwen uit Amsterdam-Zuid die nooit bij de padvinderij hadden gezeten en soms al verward raakten in de Bijenkorf. De modderige doorgang waardoor ik me voortbewoog werd steeds smaller tot een dicht struikgewas een einde aan het pad maakte. Toen ik me omdraaide bleef mijn regencap achter een doorntak hangen, waardoor het ding half van mijn lijf scheurde. Ik wikkelde het kapotte plastic om me heen, terwijl de regen genadeloos op me door bleef rammen.

‘Wat nu?’ vroeg ik hardop.

Ik besloot dat ik definitief verdwaald was. Als ik erin zou slagen de goede kant uit te lopen, zou het mogelijk moeten zijn om de ingang van het park aan de hoofdweg binnen een à twee uur te bereiken. Maar ik kon ook de verkeerde richting kiezen, dagenlang onderweg zijn en ergens in Colombia belanden.

Ik keek op mijn horloge. Het was twee uur ’s middags. Ik was die ochtend om zes uur met een busje bij het hotel in Panama-stad opgehaald. We hadden twee uur moeten rijden naar het Nationale Park en vervolgens hadden we een wandeling van twee uur gemaakt naar een van de mooiste watervallen ter wereld. (Zo had het in de reisgids gestaan en toegegeven, het was erg indrukwekkend.) We hadden gebadderd in een grote zoetwaterpoel. Het water was fluweelzacht geweest en voelde heerlijk koel na een zweterige ochtend. Ik zou niet durven beweren dat ik me gelukkig had gevoeld, maar laten we zeggen dat ik me enkele momenten niet óngelukkig had gevoeld. Wat meer was dan ik had durven hopen.

Na het zwemmen hadden we gepicknickt op een grote rots, waarbij ik me afzijdig had gehouden van de groep om de geijkte vragen over herkomst en burgerlijke staat te vermijden.

De gids had ons al gewaarschuwd dat de terugtocht zwaarder zou zijn dan de heenweg. We moesten over het hele traject in totaal zo’n

tweehonderd meter klimmen. Het eerste stuk van de wandeling was inderdaad steil geweest, maar het deel waar ik nu stond was vlak. Welke conclusie kon ik daaruit trekken? Moest ik een hoger punt zoeken zodat ik hen kon zien of horen? Of moest ik omlaag, terug naar de waterval waar ze mij zouden kunnen vinden?

Even plotseling als het begonnen was met regenen, brak de zon weer door. Eindelijk kon ik een schatting maken van waar het zuiden was. Ik probeerde de kaart van Panama voor de geest te halen. Lag het Nationale Park niet schuin boven Panama-stad? Ten noordwesten? Dat zou dan betekenen dat ik nu in tegenovergestelde richting moest lopen. Naar het zuidoosten. Ik moest naar het zuidoosten.

De grond was veranderd in een grote modderige vlakte, hier en daar begroeid met ondoordringbare plantensoorten. Ik had het idee van een pad al lang opgegeven en koerste nu op de zon. Als ik zo door bleef lopen, zou ik ooit tegen het Panamakanaal aan moeten lopen. Ooit. Wat net zo goed vandaag als over een week kon zijn.

‘Je wilde toch zo graag rust aan je hoofd?’ zei ik tegen mezelf. ‘Hier is het. Geniet ervan.’ Ik begon hardop te lachen.

Tegen vijven kwam ik aan bij een riviertje. Het was een smal stroompje helder water, hooguit twee meter breed en zeer ondiep. Liepen alle rivieren niet uiteindelijk naar de zee?

Ik had drie uur aan één stuk gelopen en had honger en dorst. Mijn fles was inmiddels leeg. Ik vulde hem met water uit de rivier en nam een paar slokken. Ik wist dat ik het risico liep om allerlei parasieten binnen te krijgen, evengoed smaakte het water heerlijk.

Nadat ik even had gerust, keerde ik mijn rugzak om op een grote rots om te inventariseren wat ik bij me had. Naast het lege waterflesje, mijn telefoon en de gescheurde plastic regencap, kwam ik niet verder dan dat vervloekte plastic zakje met die vieze tissue erin, mijn portemonnee, een mueslireep, een doosje paracetamol, mijn zonnebril, een kleine handdoek, een pakje blarenpleisters en droog ondergoed. Geen zonnebrandcrème. In de gauwigheid waarmee ik mijn rugzak die ochtend had ingepakt was ik die vergeten. Lipgloss, dat had ik dan weer wél bij me.

Ik nam een heel klein hapje van de mueslireep met het idee dat ik er zuinig op moest zijn. Het smaakte fantastisch: zoet en voedzaam. Ik besloot nog een heel klein hapje te nemen, waarna ik de controle over mezelf verloor en het hele ding in één keer naar binnen schrokte. Ik voelde me daarna iets beter en mijn benen hielden eindelijk op met trillen.

In de verte klonk gerommel. Ik keek omhoog en zag de donkergrijze lucht. Overdag, als de temperatuur zo rond de dertig graden lag, was het al niet prettig om doorweekt te raken, maar nu de lucht aan het afkoelen was zou regen een ramp zijn. Doorlopen had geen zin

meer. Het zou over een uur donker worden en de kans dat ik binnen die tijd de bewoonde wereld zou bereiken achtte ik klein. Er was geen ontkomen aan: ik zou die dag niet meer gevonden worden en moest een veilige, droge slaapplek zoeken.

Ik kon een perfecte soufflé bakken, computers bedienen, een bedrijf en een huishouden tegelijkertijd managen, maar hier in de wildernis had ik geen idee wat me te doen stond. Ik was naar dit vreemde, onbekende land gekomen met de hoop dat een verandering van omgeving een helende werking op me zou hebben. Ontdaan van alle opsmuk, starende blikken, woede en schuldgevoelens, zou ik weer weten wie ik was. Nu ik hier in de modder stond, omringd door ontspoorde kamerplanten, kwam die gedachte me nogal belachelijk voor. Het enige wat ik nu over mezelf ontdekte was dat ik geen idee had hoe ik iets simpels moest doen als overleven.

Ik maakte een lijst in mijn hoofd van de beperkte kennis die ik had die nuttig zou kunnen zijn in deze situatie:

- 1 De gids had die ochtend een aantal planten aangewezen die eetbaar waren. Eventueel zou ik er een paar kunnen herkennen.
- 2 Termieten zijn eetbaar en een goede bron van proteïne.
- 3 Ik zou regenwater kunnen opvangen met mijn inmiddels halflege waterfles.

Ik dacht lang na of er nog andere dingen waren die van pas zouden kunnen komen, maar het enige wat in me opkwam was dat mijn regencape was gescheurd en dat bij het vallen van de avond de muggen zouden komen. En had de gids niet iets gezegd over jaguars?

Het vreemde was dat ik me op dat moment nog optimistisch voelde. Ik had al zoveel overleefd; dit kon ik er nog wel bij hebben. Ik verzamelde takken en bouwde een afdakje tegen een grote rots aan. Vervolgens bedekte ik het geheel met palmblederen en het restant regencape.

Ik kon precies rechtop zitten. Omdat het al donker begon te worden, verzamelde ik snel dode bladeren om een matras te maken. De eerste druppels regen vielen. Ik kroop onder het afdak en wachtte tot de bui over was.

Het verbaasde me dat ik niet bang was. Er was een rust over me heen gekomen die ik al in geen weken meer had ervaren. Ik had alles gedaan wat ik kon en had geen enkele invloed meer op de afloop.

3

Van mijn innerlijke rust was na een uur niet veel over. De regen bleef maar vallen. En hoe ik mijn ogen ook probeerde te laten wennen aan het donker, ik zag helemaal niets. Het was alsof ik blind was geworden. Ik was helemaal alleen met het geluid van de regen en de geur van rottende bladeren.

Ik wilde mijn telefoon niet gebruiken, omdat ik nog maar een batterijlading over had van vijfenveertig procent. Maar ik was zo bang, zo alleen, dat ik hem toch maar weer aanzette om de foto's te bekijken. Foto's van het huis, van de tuin, van gerechten die ik had gekookt. Foto's van de kinderen: Felicia die aan het paardrijden was en geen moment in de lens keek; Thijs die verstoord opkeek van een computerspel.

Het langst keek ik naar een foto van Krijn en mij. We zaten naast elkaar en hieven jolig onze wijnglazen. Het was donker geweest in het restaurant en er was geen flits gebruikt. Ondanks de onscherpte waren onze aangeschoten grijnzen duidelijk te zien. Waren we echt gelukkig op dat moment? Of keken we zo gelukkig omdat we vonden dat dat moest voor de foto?

Ik zuchtte diep. Ik zag op de klok van mijn telefoon dat het tegen negenen liep. Nog steeds regende het onafgebroken. Het enige positieve dat ik kon bedenken was dat het dak dat ik had gebouwd behoorlijk waterdicht bleek. Alleen bij mijn voeten lekte het. Ik moest proberen te slapen. Hoe eerder de nacht voorbij zou zijn, hoe beter. Ik deed mijn telefoon uit, klemde het handdoekje strak om me heen en rolde me op tot een bal. Daarna kneep ik mijn ogen stijf dicht om niet meer in die volledige duisternis te hoeven staren.

Even later werd ik opgeschrikt door een lichtflits, gevolgd door een enorme klap. Ik schoot overeind, mijn hoofd stootte tegen het afdak, waardoor het plastic verschoof en de regen een weg naar binnen vond. Met verkrampste vingers probeerde ik het weer op zijn plaats te krijgen.

Een tweede lichtflits volgde vrijwel direct. Het was alsof er een atoombom viel: een fel wit licht dat de duisternis opslokte en het kijken onmogelijk maakte. Ik hoorde mezelf gillen, door de harde klap heen.

Ik trok het handdoekje strakker om mijn trillende schouders. Ik had het koud gekregen in mijn T-shirt en korte broek en mijn spieren waren stijf van de zware wandeltocht en het liggen op de harde, vochtige grond. Hoe lang kon ik dit volhouden? Hoeveel nachten zou ik hier nog moeten doorbrengen? Hoeveel dagen? Wat moest ik eten? Zou ik ziek worden van het rivierwater? Zou ik gebeten worden door een gifslang? Aangevallen worden door een roofdier? 'Blijf rustig,' zei ik tegen mezelf. 'Je zit hier veilig, er kan je niets gebeuren. Je bent veilig. Je bent veilig. Je bent veilig.'

Toen sloeg de bliksem in een boom op nog geen tien meter voor de opening van mijn hut vandaan. Opnieuw was het licht en de klap die met de flits samenviel immens. Daarna lichtte de boom op als een kerstboom en vloog hij in brand.

Het duurde een paar seconden voor ik me realiseerde dat ik weer moest ademen. Een scherpe rooklucht vulde mijn longen. Ik begon te hoesten. Ik kroop mijn hutje uit en stond daar in de stromende regen en was eindelijk in staat iets te kunnen zien dankzij de brandende boom.

In een helder moment bedacht ik dat dit misschien wel het beste was wat me had kunnen overkomen. Hadden de neanderthalers zo ook niet ooit het vuur ontdekt? De vlam zat hoog in de boom, maar begon al snel minder hevig te worden. Op de grond lagen een paar smeulende takken die ik oppakte en snel in mijn hut legde voordat de regen ze zou doven.

Ik legde wat droge bladeren over de takken en blies er zachtjes tegenaan. Na enkele malen blazen ontstond er een klein oranje vlammetje. Ik wilde huilen, zo opgelucht was ik dat het me gelukt was. Ik

legde nog wat meer bladeren op het vuurtje en hield het zo een paar minuten aan de gang.

Na een tijdje had ik mijn bladermatras opgestookt. Ik kroop mijn hut uit om meer brandbaar materiaal te verzamelen. Het leek of het al iets zachter was gaan regenen. De boom gaf nog steeds een klein beetje licht. Ik zocht naar andere smeulende takken, maar de regen had zijn werk al gedaan. Ik besloot om in de luwte van een struik te zoeken die vlak bij mijn hut stond. Met een beetje geluk zou de grond daaronder droog gebleven zijn. Ik kon nauwelijks iets zien, maar streek met mijn handen over de grond in de hoop wat droge takken te vinden.

Iets beet in mijn hand.

Mijn lichaam verdween. Het enige wat overbleef was een helse pijn. Ik werd er misselijk van, wilde me het liefst op de grond laten vallen, met omklemde hand, maar de grond was niet veilig meer. Iets, wat het ook was wat me te pakken had genomen, was daar nog.

Een slang, dacht ik door alle loeiende sirenes in mijn lichaam heen. Ik ben door een slang gebeten. Dit was het dan. Ik ga dood. Ik ga hartstikke dood. Ik strompelde terug naar mijn hut, waar het vuur al aan kracht had verloren. Ik rukte met mijn goede hand het touwtje uit mijn rugzak, terwijl de gebeten hand klopte, brandde, schreeuwde.

Onhandig wikkelde ik het touwtje halverwege mijn onderarm en trok het zo strak mogelijk aan, al wist ik dat het geen enkele zin had. Als ik door een gifslang was gebeten, maakte ik weinig kans om te overleven. Het enige wat ik kon hopen was dat de pijn die nu alleen in mijn hand zat, zich niet door mijn hele lichaam zou verspreiden. Dat ik gewoon kon sterven, zonder uren te moeten lijden.

Hoe lang zou het duren voordat mijn lichaam werd gevonden? Hoe zouden de kinderen reageren? En Krijn? Zouden ze blij zijn dat ze voorgoed van me waren verlost?

‘Ik hou van jullie,’ fluisterde ik in het donker. ‘Ik hield echt van jullie.’

Tegen de tijd dat de lucht verkleurde van zwart naar grijs en van oudroze naar blauw, was ik apathisch van de pijn. Het koord om mijn arm had ik halverwege de nacht al losgepeuterd. Er was nog steeds een striem zichtbaar. Mijn hand zelf was felrood en opgezet, maar ik leefde nog. En, ook gunstig, het was mijn linkerhand. Meer lichtpunten kon ik niet bedenken.

Daas kroop ik mijn hut uit en dronk met grote teugen uit het riviertje. Daarna maakte ik mijn gezicht nat en hield mijn hand een tijdje onder water zodat de kou de pijn kon verdoven.

De jungle was weer tot leven gekomen. Ik hoorde brulapen naar elkaar roepen, vogels vlogen af en aan. Niets duidde meer op de horror van de afgelopen nacht. Zelfs de boom waar de bliksem in was geslagen, had het wonderwel overleefd.

Ik vroeg me af wat me gebeten had die nacht. Ik onderzocht mijn hand op afdrukken, maar het enige wat ik kon vinden was een felrood plekje. Een schorpioen, dacht ik. Of zo'n reuzenmier van vijf centimeter.

Het was beter om te gaan lopen nu het nog niet al te heet was. Ik verzamelde de restanten regencapen en propte die in mijn rugzak. In plaats van op het zuidoosten proberen te lopen zoals ik gisteren had gedaan, leek het me beter om de rivier stroomafwaarts te volgen. Wat er ook gebeurde, ik zou in ieder geval niet omkomen van de dorst. Eén doodsoorzaak die van het lijstje afgestreept kon worden.

Eten was een ander verhaal. Ik bleef maar terugdenken aan de mueslireep van gisteren. Ik vervloekte mijn eigen gulzigheid en wenste dat ik een stukje had bewaard, al was het maar een kruimel.

Er zwommen kleine visjes in de rivier. Ik probeerde er eentje te vangen, maar ze waren te snel. De pijn bleek een goede afleiding van mijn ontevreden maag.

Ik liep door het water, omdat de oevers te dichtbegroeid waren. Ik moest me zo concentreren op waar ik liep, dat ik de pijn in mijn hand vergat. Maar op andere momenten, als ik onverwacht steun zocht bij een rots of een overhangende tak, vlamde de pijn weer even hevig op als in de allereerste minuten.

Zo liep ik uren door, tot mijn benen stram en verzuurd waren. Had ik wel de juiste beslissing genomen om te gaan lopen? Misschien waren mensen mij op dit moment wel aan het zoeken op de plek waar ik verdwaald was geraakt. Misschien hadden ze zelfs al mijn hut gevonden.

Ik vroeg me af of ik terug moest lopen, maar had niet meer de moed om me om te draaien, omdat alles dan helemaal voor niets zou zijn geweest.

Ik kwam aan bij een brug: lange latten over het water. Aan weerszijden van de rivier was een pad. Een duidelijk zichtbaar breed pad. Ik meende zelfs rupsbandensporen te zien, grotendeels weggespoeld door de regen.

Niets sterven, wegrotten en aangevreten worden door wilde dieren! Dit pad leidde ergens heen, naar een dorp, naar een grote weg, naar een bouwplaats, en werd zodanig vaak gebruikt dat iemand de moeite had genomen om een brug te bouwen. Ik vulde mijn plastic fles met water en nam het pad in zuidoostelijke richting, volgens mijn eerdere plan. Nu de redding nabij was, leek de vermoeidheid uit mijn benen verdwenen te zijn. Ik verhoogde mijn tempo, zelfs toen het pad flink begon te stijgen.

Na twee uur was ik nog steeds niet bij de bewoonde wereld aangeland. Ik voelde alle energie uit me wegtrekken. De zon was hoger aan de hemel geklommen en het begon warm te worden. Zweet liep langs mijn lichaam naar beneden en maakte een natte plek in mijn smerige lichtblauwe t-shirt. De pijn in mijn hand was nog steeds nadrukkelijk aanwezig. Ik nam de laatste slok water uit mijn fles. Meer nog om de honger te stillen dan de dorst te lessen. Ik had onderweg steeds op-

gelet of ik een van de eetbare planten zag die de gids had aangewezen. Maar alles leek op elkaar.

Ik keek naar een struik waar kleine gele vruchten aan hingen. De vruchten waren iets groter dan bessen en zagen er sappig uit. Ik plukte er een van de struik en rook eraan. Het rook helemaal nergens naar. Smaakten giftige vruchten niet meestal bitter? Ik beet een heel klein stukje af en concentreerde me. Zoetzurig. Niet vies. Ook niet lekker. Wat zou ik doen? Ik besloot een enkele bes te eten en daarna een tijdje af te wachten. Daarna zou ik weer een paar bessen eten en afwachten. Het was de enige methode die ik kon bedenken om te achterhalen of het veilig was.

Ik stopte de bes in mijn mond, kauwde er een paar keer op en slikte hem door. Het hielp helemaal niets tegen de honger. Sterker nog, nu mijn maag weer tot leven was gewekt, werd de honger heviger. Ik drukte de impuls weg om honderden bessen tegelijk naar binnen te proppen en dan maar in godsnaam te sterven. Je moet sterk zijn, zei ik tegen mezelf. Je kunt dit. Als deze bessen eetbaar blijken te zijn, kun je misschien wel weken overleven. Als je nu maar geduld hebt.

Ik liet me door mijn benen zakken en ging midden in de modder zitten. Het was prettig koel en een boom gaf mij schaduw. Ik keek op mijn horloge. Ik was al vierentwintig uur alleen in de jungle.

Ik dacht aan een krantenbericht dat ik ooit had gelezen over een Nederlandse vrouw die tijdens een wandelingetje in Zuid-Spanje verdwaald was geraakt en vijftien dagen aan de oever van een rivier had geleefd op water en gras.

Vijftien dagen. Die dagen kon ik me nog voorstellen. Misschien. Maar vijftien nachten?

Toen ik mijn ogen weer opende, was er ruim een uur verstreken. Ik moest in slaap gevallen zijn. Of bewusteloos zijn geraakt door die bes, dat kon ook nog.

Ik keek naar de struik alsof het antwoord dan als vanzelf tot mij zou komen, maar durfde er uiteindelijk toch niet meer van te eten. Bovendien was de dorst inmiddels een groter probleem dan de honger. Mijn tong was rauw en opgezet en ik voelde mijn hersenen ineenschrompelen als een walnoot die zijn beste tijd heeft gehad.

Tevergeefs controleerde ik voor de zoveelste keer of mijn telefoon bereik had. Het was al weer halfvier. Nog drie uur te gaan voordat het donker zou worden. Wat als ik binnen die drie uur de bewoonde wereld niet zou bereiken? Wat als ik geen water meer zou tegenkomen? Teruggaan naar de rivier leek de enige optie.

Terwijl ik terugliep, werd ik boos op mezelf. Boos dat ik de groep was kwijtgeraakt, boos dat ik al die tijd voor niets had gelopen, boos dat ik zo nodig de natuur in had gemoeten, boos dat niemand het nodig vond om mij te redden, maar vooral boos omdat ik er keer op keer in slaagde de verkeerde beslissing te nemen.

Woede bleek een uitstekende motor. Binnen anderhalf uur, een stuk sneller dan op de heenweg, legde ik het traject af. Ik sprong in het water en slokte het met grote teugen naar binnen. Dat ik daarbij doorweekt raakte, deerde me niet. Mijn brandende ledematen snakten naar verkoeling en het koude water verdoofde de pijn in mijn hand.

Toen ik verzadigd was en het zelfs koud begon te krijgen, klom ik op de kant. De zon was verdwenen achter grote stapelwolken, maar